

Kameravalvontakartaston päivittäminen Lappeenrannan keskustan alueelta

Mika Mettälä

3/2026

Opinnäytetyö / poliisi (AMK)

Tiivistelmä

TEKIJÄ:	Mika Mettälä
OPINNÄYTETYÖN NIMI:	Kameravalvontakartaston päivittäminen Lappeenrannan keskustan alueelta.
OPINNÄYTETYÖN MUOTO:	toiminnallinen
JULKISUUSASTE:	julkinen
OHJAAJA:	Merit Kärki & Stella Haikansalo
TUTKINTO:	poliisi (AMK)
SIVUMÄÄRÄ:	26
TARKASTUSKUUKAUSI JA -VUOSI:	3/2026
AVAINSANAT:	Kameravalvonta, Rikostorjunta, Tekninen valvonta

Tässä toiminnallisessa opinnäytetyössä päivitettiin poliisin valtakunnalliseen kameravalvontakartastoon Lappeenrannan keskusta-alueen valvontakameroita koskevat tiedot. Työn tavoitteena oli parantaa rikostutkinnan ja rikosten esikäsittelyn toimintaedellytyksiä kokoamalla hajanaisesti eri järjestelmissä ollut tieto yhteen ajantasaiseen ja keskitettyyn järjestelmään.

Työ toteutettiin yhteistyössä Kaakkois-Suomen poliisilaitoksen kanssa. Opinnäytetyössä tarkistettiin olemassa olevien kameratietojen ajantasaisuus, poistettiin virheelliset tai vanhentuneet tiedot ja täydennettiin kartastoa puuttuvilla tiedoilla. Työssä ei kerätty uusia henkilötietoja, vaan keskityttiin jo olemassa olevan tiedon jäsentämiseen ja päivittämiseen.

Teoriaosuudessa tarkastellaan kameravalvontaa koskevaa lainsäädäntöä, tietosuojasääntelyä, rikosentorjunnan periaatteita sekä kameravalvonnan merkitystä poliisin esitutkinnassa. Lisäksi käsitellään poliisin tiedonsaantioikeuksia ja teknisen valvonnan kehitystä.

Opinnäytetyön tuloksena syntyi ajantasainen ja systemaattisesti päivitetty kameravalvontakartasto Lappeenrannan keskusta-alueelta. Produkti on salassa pidettävä. Työ tukee poliisin operatiivista toimintaa, rikosten selvittämistä ja rikosten ennaltaehkäisyä sekä edistää teknisen valvonnan tehokasta ja lainmukaista hyödyntämistä

Abstract

AUTHOR:	Mika Mettälä
TITLE OF THESIS:	Updating the Surveillance Camera Registry in the Central Area of Lappeenranta.
TYPE OF THESIS:	practice-based thesis
PUBLICITY:	public
SUPERVISOR:	Merit Kärki & Stella Haikansalo
DEGREE:	Bachelor of Police Services
NUMBER OF PAGES:	26
MONTH AND YEAR OF REVIEW:	3/2026
KEYWORDS:	Camera surveillance, Crime prevention, Technical surveillance

This practice-based thesis focused on updating the national police surveillance camera registry concerning the central area of Lappeenranta. The objective was to improve the efficiency of criminal investigation and pre-investigation processes by compiling fragmented and partially outdated information into a centralized and up-to-date system.

The thesis was carried out in cooperation with the Southeast Finland Police Department. Existing camera data were reviewed, verified, corrected, and updated in the registry. No new personal data were collected; the work focused solely on organizing and updating existing information.

The theoretical framework examines legislation related to camera surveillance, data protection regulations, crime prevention principles, and the role of surveillance in criminal investigations. The police's right to obtain information and the development of technical surveillance are also discussed.

The outcome of the thesis is an updated and comprehensive surveillance camera registry for the central area of Lappeenranta. The product itself is classified. The thesis supports operational policing, criminal investigation, and crime prevention by promoting the efficient and lawful use of technical surveillance.

Sisällys

Sisällys.....	4
1 Johdanto.....	5
2 Kameravalvonnan yleiset käytännöt.....	5
2.1 Kameravalvonnan lainsäädäntö ja ohjeistus.....	6
2.1.1 Poliisilaki.....	6
2.1.2 Rikoslaki.....	6
2.1.3 Euroopan tietosuojaneuvoston ohje.....	7
2.1.4 Henkilötietojen käsittely ja lainsäädäntö.....	7
2.2 Kameravalvonta.....	8
2.3 Kameravalvontakartasto.....	11
3 Valvontakamerat osana rikostorjuntaa.....	12
3.1 Rikostorjunta osana kaupunkisuunnittelua.....	12
3.2 POKA-kaupunkikamerat.....	14
3.3 Tiedonsaantioikeus.....	14
3.4 Soveltaminen opinnäytetyöhön.....	15
3.5 SWOT-analyysi kehittämistyön menetelmänä.....	16
4 Kameravalvontakartasto-järjestelmän päivittäminen.....	17
4.1 Alkuvaihe ja suunnitelma.....	18
4.2 Toiminnallinen opinnäytetyö.....	18
4.3 Toteutus.....	19
4.4 Eettisyys ja luotettavuus.....	21
4.5 Itsearviointi.....	21
5 Pohdinta.....	22
Lähteet.....	25

1 Johdanto

Tämän opinnäytetyön aiheena on kameravalvontakartaston päivittäminen Lappeenrannan keskusta-alueelta. Poliisin käytössä on valtakunnallinen kameravalvontakartasto-järjestelmä, johon on kerätty karttapohjaisesti tietoja olemassa olevista valvontakameroista sekä niiden hallinnoijista ja omistajista. Järjestelmän toimivuus ja hyödynnettävyys edellyttävät kuitenkin säännöllistä ja ajantasaista päivittämistä, sillä kamerakalusto, niiden sijainnit sekä omistussuhteet muuttuvat ajan kuluessa.

Kameravalvontakartasto on erityisen hyödyllinen työkalu rikostutkinnan parissa työskenteleville poliiseille. Kameravalvonta on keskeinen apuväline rikosten selvittämisessä, ja erityisesti pahoinpitelyt, vahingonteot sekä varkaudet ovat rikostyyppisiä, joissa kameratallenteita hyödynnetään säännöllisesti. Kameravalvontakartasto tuo tutkijan nähtävälle muun muassa kameroiden tarkat sijainnit, järjestelmästä vastaavan tahon yhteystiedot, tallenteiden säilytysajat, tallennusmuodon, kuvaussuunnat sekä joissakin tapauksissa esikatselukuvat. Näiden tietojen nopea saatavuus tehostaa rikostutkintaa ja mahdollistaa sen arvioimisen, voiko kameramateriaalista olla hyötyä rikoksen selvittämisessä. Ilman keskitettyä kartastoa tutkijan on selvitettävä tiedot eri toimijoilta, mikä on aikaa vievää ja kuluttaa tutkinnan resursseja.

Opinnäytetyö on tehty ensisijaisesti helpottamaan ja nopeuttamaan Lappeenrannan poliisin rikostutkintasektorin työtä. Kameravalvontakartasto on kuitenkin valtakunnallinen järjestelmä, johon kaikilla käyttöoikeuden omaavilla poliisiyksiköillä on pääsy poliisilaitoksesta riippumatta. Näin ollen kartaston päivittäminen palvelee Lappeenrannan poliisin lisäksi koko Kaakkois-Suomen poliisilaitosta. Suurin hyöty järjestelmästä kohdistuu rikosten esikäsittely-yksikköön, mutta erityisesti kiireellisissä ja vakavissa rikostapauksissa kartasto tukee myös muuta tutkintaa.

Tässä opinnäytetyössä keskityttiin Lappeenrannan keskusta-alueella sijaitseviin valvontakameroihin. Alueella on sekä kaupungin hallinnoimia että yksityisten toimijoiden omistamia ja hallinnoimia valvontakameroita. Tämän opinnäytetyön puitteissa ei kerätty tietoja uusista valvontakameroista, vaan työn painopiste on olemassa olevan tiedon päivittämisessä ja kokoamisessa.

Opinnäytetyön varsinainen tuotos eli produkti (päivitetty kameravalvontakartasto) on salassa pidettävää materiaalia. Sen sijaan, kirjallinen raporttiosuus on julkinen. Raportissa tarkastellaan yleisellä tasolla valtakunnallista kameravalvontajärjestelmää, siihen liittyvää ohjeistusta ja lainsäädäntöä sekä kameravalvonnan merkitystä rikosten ennaltaehkäisyssä ja selvittämisessä.

2 Kameravalvonnan yleiset käytänteet

Tässä kappaleessa käsitellään tämän opinnäytetyön kannalta keskeisiä kameravalvontaa ohjaavia lainsäädäntöjä sekä viranomaisohjeistuksia, jotka määrittävät kameravalvonnan toteuttamista, käyttöä ja valvontaa Suomessa. Tarkastelussa huomioidaan erityisesti poliisitoimintaan vaikuttavat säädökset, kuten Poliisilaki, Tietosuojalaki sekä EU:n yleinen tietosuojasetus, jotka

asettavat edellytykset henkilötietojen käsittelylle ja teknisen valvonnan toteuttamiselle. Tämä teoriaosuus luo teoreettisen ja oikeudellisen perustan tämän opinnäytetyön toiminnalliselle osuudelle, jossa keskitytään Lappeenrannan keskusta-alueen valvontakamerakartaston päivittämiseen.

2.1 Kameravalvonnan lainsäädäntö ja ohjeistus

Kameravalvontaa säätelevät useat lait ja viranomaisohjeistukset, joiden tarkoituksena on turvata perustuslaissa säädetty yksityiselämän suoja, henkilötietojen asianmukainen käsittely sekä varmistaa kameravalvonnan lainmukainen ja tarkoituksenmukainen käyttö. Kameravalvonnan sääntely ei perustu yhteen erilliseen lakiin, vaan muodostuu useista eri säädöksistä, jotka koskevat sekä viranomaisten että yksityisten toimijoiden harjoittamaa kameravalvontaa. Vastuu kameravalvonnan lainmukaisuudesta on aina kameran omistajalla tai haltijalla, riippumatta siitä, onko kyse julkisesta vai yksityisestä toimijasta.

Poliisin toiminnassa kameravalvontaa ohjaavat erityisesti poliisilaki, rikoslaki sekä henkilötietojen käsittelyä koskeva erityislainsäädäntö, joita opinnäytetyö seuraavissa luvuissa käsitellään.

2.1.1 Poliisilaki

Kameravalvonnasta ei ole omaa erillistä lakia, mutta poliisin suorittamaa kameravalvontaa säätelee poliisilaki (872/2011). Poliisilain 4 luvun 1 §:ssä säädetään teknisestä valvonnasta ja sen edellytyksistä. Pykälän mukaan poliisi saa, siitä ennalta ilmoitettuaan, suorittaa yleisellä paikalla tai yleisellä tiellä teknistä valvontaa yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi, rikosten ennalta estämiseksi, rikoksesta epäillyn tunnistamiseksi sekä erityisten valvontakohteiden suojaamiseksi (PolL 4:1).

Poliisilain säännökset koskevat nimenomaan poliisin omistamaa tai hallinnoimaa kameravalvontaa. Poliisi ei vastaa yksityisten toimijoiden, kuten kauppojen, kauppakeskusten, virastojen tai taloyhtiöiden kameravalvonnan lainmukaisuudesta. Kuitenkin poliisi hyödyntää rikostutkinnassa laajasti yksityisten toimijoiden hallussa olevaa kameramateriaalia, jolloin korostuu kameroiden asianmukainen sijoittelu, tallenteiden säilyvyys ja lainmukainen käsittely. Poliisilain mukaisessa teknisessä valvonnassa keskeistä on ennakoilmoittaminen sekä valvonnan oikeasuhtaisuus ja tarpeellisuus suhteessa tavoiteltuun päämäärään.

2.1.2 Rikoslaki

Rikoslaki asettaa kameravalvonnalle rajoja erityisesti yksityisyyden suojan näkökulmasta. Rikoslain 24 luvun 6 §:ssä säädetään salakatselusta. Pykälän mukaan henkilö syyllistyy salakatseluun, jos hän teknisellä laitteella oikeudettomasti kuvaa tai tarkkailee kotirauhan suojaamassa paikassa, käymälässä, pukeutumistilassa tai muussa vastaavassa paikassa oleskelevaa henkilöä. Salakatseluun syyllistyy myös se, joka kuvaa henkilöä julkisrauhan suojaamassa suljetussa tilassa yksityisyyttä loukaten (RL 24:6).

Rikoslain 24 luvun 3 §:ssä määritellään julkisrauhan suojaamat paikat. Näihin kuuluvat muun muassa virastot, liikehuoneistot, toimistot, tuotantolaitokset, kokoustilat sekä muut vastaavat

rakennukset tai huoneistot ja aidatut piha-alueet. Lisäksi julkisrauhan piiriin kuuluvat puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen käytössä olevat alueet, joilla liikkuminen on viranomaisen päätöksellä rajoitettu. Näissä tiloissa tapahtuva yksityisyyttä loukkaava kuvaaminen voi täyttää salakatselun tunnusmerkistön. Rangaistuksena salakatselusta on sakkoa tai enintään yksi vuosi vankeutta, ja myös teon yrittäminen on rangaistavaa (RL 24:3 ja 24:6).

Lisäksi rikoslain 38 luvun 9 §:ssä säädetään tietosuojarikoksesta. Pykälän mukaan henkilö syyllistyy tietosuojarikokseen, jos hän tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta käsittelee henkilötietoja vastoin yleistä tietosuoja-asetusta tai tietosuojalakia siten, että loukkaa rekisteröidyn yksityisyyden suojaa tai aiheuttaa hänelle muuta vahinkoa tai haittaa. Tietosuojarikoksesta voidaan tuomita sakkoon tai enintään yhden vuoden vankeuteen (RL 38:9). Tämä säännös on keskeinen myös kameravalvonnassa, jossa käsitellään tunnistettavissa olevia henkilötietoja.

2.1.3 Euroopan tietosuojaneuvoston ohje

Euroopan tietosuojaneuvosto (EDPB) on antanut vuonna 2020 ohjeen henkilötietojen käsittelystä videolaitteilla. Ohje antaa EU:n jäsenvaltioille yhtenäiset linjaukset kameravalvonnan ja siihen liittyvien henkilötietorekisterien käytöstä. Ohjeessa todetaan, että kameravalvonta muodostaa pääsääntöisesti henkilötietojen käsittelyä, koska kuvasta tai videotallenteesta voidaan tunnistaa henkilö joko suoraan tai epäsuorasti (EDPB 2020).

Ohjeistuksessa korostetaan rekisterinpitäjän vastuuta ja keskeisiä tietosuojaperiaatteita, kuten käyttötarkoitussidonnaisuutta, tietojen minimointia, läpinäkyvyyttä ja säilytyksen rajoittamista. Kameravalvonnasta on ilmoitettava selkeästi ja näkyvästi, ja kameroiden kuvausalue on rajattava vain siihen, mikä on valvonnan tarkoituksen kannalta välttämätöntä. Tallenteita ei tule säilyttää pidempään kuin on tarpeellista, ja pääsy tallenteisiin on rajattava ja suojattava teknisin keinoin.

Ohjeessa todetaan myös, että kotitalouksien yksityinen kameravalvonta jää pääosin yleisen tietosuoja-asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle. Sen sijaan viranomaisten, kuten poliisin, suorittamaa henkilötietojen käsittelyä ohjaa erillinen lainvalvontadirektiivi (EU 2016/680), joka on Suomessa pantu täytäntöön lailla henkilötietojen käsittelystä poliisitoimissa.

2.1.4 Henkilötietojen käsittely ja lainsäädäntö

Aiemmin kameravalvontaa koski henkilötietolaki (523/1999), joka on sittemmin kumottu. Nykyisin kameravalvonnassa sovelletaan Euroopan unionin yleistä tietosuoja-asetusta (GDPR) sekä kansallista tietosuojalakia (1050/2018). Poliisin suorittamaan henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan lisäksi lakia henkilötietojen käsittelystä poliisitoimissa (616/2019).

Tietosuojavaltuutetun kannan mukaan tallennettu kuva tai ääni katsotaan henkilötiedoksi, jos henkilö on siitä tunnistettavissa. Mikäli kuvaa tai ääntä ei tallenneta eikä henkilö ole tunnistettavissa, ei kyse ole henkilötietojen käsittelystä (Kameravalvontaopas, 71). Kameravalvonnassa tämä tarkoittaa, että valtaosa tallentavista järjestelmistä kuuluu tietosuojasääntelyn piiriin.

Rekisterinpitäjällä on velvollisuus huolehtia muun muassa käsittelyn lainmukaisuudesta, tietoturvasta sekä rekisteröityjen oikeuksien toteutumisesta. Kameravalvontaa koskeva dokumentaatio, kuten seloste käsittelytoimista, on keskeinen osa tätä velvollisuutta. Poliisin ja muiden viranomaisten osalta vaatimukset korostuvat, sillä käsittely liittyy usein rikostorjuntaan ja perusoikeuksiin puuttumiseen

Laki	Luku, pykälä ja momentti
Rikoslaki (531/2000)	24 luku, 38 L 1–2 ja 9 § ja 47 L 1 §.
EU:n tietosuoja-asetus (2016/679)	Kokonaisuudessaan.
Tietosuoja laki (1050/2018)	6–7 §.
EU:n verkko- ja tietoturvadirektiivi (2016/1148)	Kokonaisuudessaan.
Laki yksityisyyden suojasta työelämässä (759/2004)	4 §, 16–17 §, 21§ ja 24 §.
Laki yhteistoiminnasta yrityksistä (334/2007)	19 §.
Työturvallisuuslaki (738/2002)	27 § ja 63 §.
Laki yksityisistä turvallisuuspalveluista (1085/2015)	6 §, 9 §, 34 §, 73 §, 102 § ja 104 §.

TAULUKKO 1. Keskeinen kameravalvontaa koskeva lainsäädäntö ja ohjeistus (Kameravalvontaa-
opas s.86).

2.2 Kameravalvonta

Kameravalvonta ei ole uusi valvontamenetelmä, mutta sen tekninen kehitys ja käytötavat ovat muuttuneet merkittävästi viimeisten vuosikymmenten aikana. Varhaisimmat kameravalvontajärjestelmät perustuivat analogiseen teknologiaan, jossa kuvanlaatu oli heikko, tallennuskapasiteetti rajallinen ja järjestelmien käyttö vaati usein erillistä teknistä osaamista. Digitalisaation myötä kameravalvonnan kuvanlaatu, tallennusajat ja etäkäyttömahdollisuudet ovat parantuneet huomattavasti. Nykyisin korkearesoluutioiset kameralaitteet, liikkeentunnistus, hämärä- ja pimeäkuvaus sekä pilvipohjaiset tallennusratkaisut ovat yleisiä, mikä on lisännyt kameravalvonnan käyttöä sekä yksityisellä että julkisella sektorilla (Kameravalvontaa-
opas; Poliisiammattikorkeakoulu).

Samanaikaisesti kameravalvonnan organisointi on muuttunut. Monet turvallisuusalan yritykset tarjoavat nykyisin kokonaisvaltaisia teknisen valvonnan palveluita, joissa ne vastaavat esimerkiksi kauppohenkilöstön, kiinteistöjen tai kauppakeskusten kamerajärjestelmien asennuksesta, ylläpidosta ja huollosta. Tämä kehitys on lisännyt kameravalvonnan määrää erityisesti yksityisten toimijoiden hallinnoimilla alueilla, jotka kuitenkin usein sijaitsevat yleisillä paikoilla. Tällä on suora vaikutus myös poliisin toimintaan, sillä poliisi on rikostutkinnassa yhä useammin riippuvainen yksityisten toimijoiden hallussa olevasta kameramateriaalista (Poliisi.fi; Laine & Nevala 2018).

Kameravalvonta on käsitteenä laaja ja monimuotoinen. Yleisellä tasolla kameravalvonnalla tarkoitetaan teknistä valvontaa, jossa kameralaitteiden avulla kuvataan, tarkkaillaan tai valvotaan ihmisiä, omaisuutta tai alueita. Kameravalvonnan tarkoituksena voi olla rikosten ennaltaehkäisy, turvallisuuden lisääminen, omaisuuden suojaaminen tai tapahtumien jälkikäteen selvittäminen (Kauppi 2015, 41). Kameravalvonta voi kohdistua yksittäisiin kohteisiin tai laajoihin alueisiin, ja sen luonne vaihtelee käyttötarkoituksen mukaan.

Kameravalvonta voidaan jakaa yksityiseen ja julkiseen kameravalvontaan sekä edelleen kohdennettuun valvontaan ja massavalvontaan. Yksityinen kameravalvonta kohdistuu tyypillisesti esimerkiksi liikehuoneistoihin, yritysten tiloihin tai taloyhtiöiden yhteisiin tiloihin. Julkinen kameravalvonta puolestaan kohdistuu yleisille paikoille, kuten katualueille, toreille, asemille tai muihin vastaaviin ympäristöihin. Julkinen kameravalvonta on usein luonteeltaan massavalvontaa, jossa kamerat tallentavat tapahtumia laajalta alueelta ilman ennalta määrättyä yksilöityä kohdetta (Kauppi 2015, 42). Poliisin näkökulmasta juuri tällainen massavalvonta on merkittävä rikostutkinnan apuväline, sillä se voi tuottaa objektiivista ja ajallisesti tarkkaa tietoa rikostapahtumista.

Poliisin näkökulmasta kameravalvonnan käyttöä ja hyödyntämistä ohjaavat aiemmin käsitellyt useat lait ja viranomaisohjeet. Poliisin ohjeistuksissa korostetaan erityisesti käyttötarkoitussidonnaisuutta, tarpeellisuutta ja tietoturvaa. Kameravalvonnan tarkoituksena ei ole yleinen valvonta sinänsä, vaan rikosten ennaltaehkäisy ja selvittäminen sekä yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen (Poliisi.fi).

Kameravalvontaoppaassa esitellään yleisimmin käytössä olevia kameratyyppejä. Näitä ovat muun muassa kiinteät ulko- ja sisäkamerat, PTZ-kääntöpääkamerat, kiinteät kupukamerat sekä kääntyvällä kameralla varustetut kupukamerat. Lisäksi käytössä on erilaisia erikoiskameroita, kuten lämpökameroita ja ajoneuvojen rekisterikilpien tunnistamiseen tarkoitettuja kameroita (Kameravalvontaopas, 16–19). Eri kameratyypeillä on omat vahvuutensa ja rajoitteensa, ja niiden valinta vaikuttaa merkittävästi siihen, kuinka hyvin kameravalvonta palvelee turvallisuuden ja rikostorjunnan tarpeita.

Kameravalvontaoppaassa käsitellään laajasti myös kameroiden sijoittelua, joka on keskeinen tekijä valvonnan tehokkuuden kannalta. Kameroiden näkökenttää ei saa peittää esimerkiksi liikkeiden mainokset, rakenteet tai pysäköidyt ajoneuvot. Myös ympäristötekijät, kuten lumi, kasvillisuus sekä valaistusolosuhteet, on huomioitava kameroita sijoitettaessa. Virheellinen sijoittelu voi johtaa laajoihin katvealueisiin, jotka heikentävät kameravalvonnan hyötyä merkittävästi (Kameravalvontaopas, 54).

Oikeanlaisella kameroiden sijoittelulla ja tarkoituksenmukaisilla kameravalinnoilla voidaan minimoida katvealueet ja parantaa valvonnan kattavuutta. Erityisesti liiketiloissa kameravalvonnan suunnittelussa voidaan hyödyntää rikostorjunnallista näkökulmaa. Esimerkiksi sijoittamalla vähäarvoisia tai vähemmän houkuttelevia tuotteita katvealueille voidaan vaikeuttaa näpistelyä ja ohjata asiakkaiden liikkumista valvotummille alueille. Tällaiset ennaltaehkäisevät ratkaisut tukevat rikosten torjuntaa jo ennen rikoksen tapahtumista ja ovat linjassa poliisin ennalta estävän toiminnan periaatteiden kanssa (Poliisiammattikorkeakoulu; Kameravalvontaopas).

Poliisin rikostutkinnan kannalta kameravalvonta muodostaa yhä keskeisemmän osan todistusaineistosta. Kameratallenteet voivat tukea asianosaisten kertomuksia, osoittaa tapahtumien kulun tai kumota virheellisiä väitteitä. Tämän vuoksi kameravalvonnan tekninen laatu, tallenteiden säilyvyys ja tiedon nopea saatavuus ovat ratkaisevassa asemassa. Ajantasainen ja kattava kameravalvontakartasto tukee poliisin mahdollisuuksia hyödyntää tätä aineistoa tehokkaasti ja lainmukaisesti, mikä korostaa tämän opinnäytetyön aiheen ajankohtaisuutta ja käytännön merkitystä.

Kameravalvontaopas on Poliisihallituksen poliisitarkastaja Pekka Sallisen yhdessä työryhmän kanssa käsikirjoittama ja Turva-alan yrittäjät ry:n julkaisema yleisopas vuodelta 2020. Opas on keskeinen lähde tässä opinnäytetyössä, ja siihen viitataan useissa kohdissa. Oppaan tarkoituksena on ohjeistaa eri toimijoita – kuten yrityksiä, taloyhtiöitä, viranomaisia ja muita yhteisöjä – kameravalvonnan lainmukaisessa ja tarkoituksenmukaisessa toteuttamisessa.

Oppaassa käsitellään kattavasti kameravalvonnan tarkoitusta ja perusteita, sitä koskevaa lainsäädäntöä sekä tietosuojan ja yksityisyyden suojan liittyviä keskeisiä periaatteita. Lisäksi opas tarjoaa käytännönläheistä ohjeistusta kameravalvonnan suunnitteluun, tekniseen toteutukseen, kameroiden sijoitteluun, tallenteiden käsittelyyn ja säilyttämiseen sekä vastuunjakoon eri toimijoiden välillä. Oppaassa esitetään myös hyviä käytännön esimerkkejä eri toimintaympäristöistä, mikä tukee kameravalvonnan suunnittelua ja toteutusta käytännössä.

Kameravalvontaoppaassa käsitellään edellä mainittuja teemoja havainnollisten esimerkkien avulla. Tallenteiden käsittelyssä korostetaan henkilötietojen käsittelyä koskevien periaatteiden noudattamista. Tallennettua tietoa tulee säilyttää vain ennalta määritellyn ja perustellun ajan, minkä jälkeen tallenteiden tulee poistua automaattisesti esimerkiksi ylikirjoituksen seurauksena. Säilytysaikojen määrittelyssä on huomioitava kameravalvonnan käyttötarkoitus sekä mahdollinen tarve tallenteiden luovuttamiseen viranomaisille rikosten selvittämiseksi (Kameravalvontaopas, 94).

Tietosuojavalvotun kannan mukaisesti tallennettu kuva tai ääni rinnastetaan henkilötietoon, mikäli henkilö on aineistosta tunnistettavissa. Tällöin kameravalvonnan yhteydessä syntyy henkilörekisteri, ja rekisterinpitäjälle syntyy velvollisuuksia henkilötietojen käsittelyä koskevan lainsäädännön perusteella. Rekisterinpitäjän on laadittava dokumentaatio henkilötietojen käsittelystä, josta ilmenevät muun muassa rekisterinpitäjän nimi ja yhteystiedot, henkilötietojen käsittelyn tarkoitus sekä tiedot siitä, kenelle tietoja luovutetaan. Näiden tietojen on oltava rekisteröityjen saatavilla esimerkiksi rekisteriselosteen tai tietosuojaselosteen muodossa (Kameravalvontaopas, 71).

Oppaassa tarkastellaan kameravalvontajärjestelmien käyttöä useissa erilaisissa toimintaympäristöissä. Esimerkkikohteina käsitellään muun muassa huoltoasemia, hotelleja ja majoitusliikkeitä, asuinkerrostaloja, taksiliikennettä, teollisuuslaitosten kulunvalvontaa, vähittäiskauppoja sekä kaupunkien ja kuntien harjoittamaa kameravalvontaa. Jokaisessa esimerkkikohteessa käydään järjestelmällisesti läpi valvonnan tarvekartoitus, vaihtoehtoiset turvallisuusratkaisut, kameravalvonnan suunnittelu sekä tekninen ja toiminnallinen toteutus (Kameravalvontaopas, 53–60).

Kauppaliikettä koskevassa esimerkkitapauksessa kameravalvonnan tarvekartoituksessa todetaan valvonnan keskeisiksi tavoitteiksi rikosten ennaltaehkäisy sekä rikoksiin syyllistyneiden tunnistamisen helpottaminen. Vaihtoehtoisina turvallisuuskeinoina mainitaan esimerkiksi peilien käyttö, hälytysjärjestelmät sekä aktiivinen asiakaspalvelu. Lisäksi tuotteiden sijoittelulla ja myymälän toiminnallisella suunnittelulla voidaan vaikuttaa hävikin määrään. Kameravalvonta todetaan kuitenkin kokonaisuutena tehokkaimmaksi yksittäiseksi keinoksi hävikin ja rikosten vähentämisessä (Kameravalvontaopas, 93–94).

Kameravalvonnan suunnittelussa korostetaan tarvetta saada yksilöivää kuvaa myymälään saapuvista ja sieltä poistuvista henkilöistä. Yksilöivän kuvan saaminen on tärkeää myös kassa-alueilta, sisään- ja uloskäynneiltä sekä tavaran vastaanottoon liittyvistä tiloista. Lisäksi kriittisiksi arvioidut alueet, kuten alkoholijuomien ja muiden helposti anastettavien tuotteiden hyllyalueet, on syytä kattaa riittävällä kameravalvonnalla. Toteutusvaiheessa kiinnitetään huomiota kameravalvonnasta ilmoittamiseen: asiakkaille on ilmoitettava valvonnasta selkeästi ja näkyvästi, esimerkiksi sisäänkäyntien yhteyteen sijoitetulla kyltillä ”Kiinteistössä tallentava kameravalvonta”.

Kauppaliikkeen pitäjä toimii kameravalvontajärjestelmän rekisterinpitäjänä ja pääkäyttäjänä, ja vastaa siten tallenteiden käsittelystä ja lainmukaisuudesta. Järjestelmän toimittaneen yrityksen kanssa solmitaan erillinen käyttö- ja ylläpitosopimus, jossa määritellään vastuut ja velvollisuudet. Kauppiaan vastuulle jää kuitenkin käytännössä muun muassa kameroiden toimintakunnon seuranta sekä kameroiden linssien tarkistaminen ja puhdistaminen, jotta järjestelmä tuottaa teknisesti laadukasta ja hyödynnettävää kuvaa (Kameravalvontaopas, 93-94).

2.3 Kameravalvontakartasto

Poliisin kameravalvontakartasto otettiin käyttöön loppuvuodesta 2019. Järjestelmän tarkoituksena on koota poliisilaitoksen alueelta yleisillä paikoilla sijaitsevien valvontakameroiden tiedot yhteen keskitettyyn järjestelmään. Kameravalvontakartaston keskeisenä tavoitteena on nopeuttaa ja tehostaa rikostorjuntaa sekä erityisesti rikosten esikäsittelyä ja tutkintaa.

Poliisi otti kameravalvontakartasto-järjestelmän käyttöön osittain aiemmista tutkintakokemuksista saatujen havaintojen perusteella. Yle haastatteli 21.1.2020 aiheeseen liittyvässä jutussa Poliisihallituksen poliisitarkastaja Pekka Sallista, joka kertoi, että ajatus järjestelmän kehittämisestä syntyi vuoden 2017 Turun terrori-iskun tutkinnan yhteydessä. Sallisen mukaan tapahtumien selvittäminen vei huomattavan paljon aikaa erityisesti valvontakameroiden sijaintien ja kameroiden haltijoiden selvittämisen vuoksi. Hajallaan oleva tieto hidasti tutkintaa tilanteessa, jossa nopea tiedonsaanti olisi ollut kriittistä (Yle, 2020).

Poliisin verkkosivuilla kameravalvontakartastoa kuvataan tallennusalustaksi, johon kerätään yleisillä alueilla sijaitsevien valvontakameroiden sijaintitiedot. Kameroiden omistajien tai haltijoiden suostumuksella kartastoon tallennetaan myös omistajien yhteystiedot sekä muita rikostutkinnan kannalta olennaisia tietoja. Poliisi korostaa, että kameravalvontakartastoon tallennetut tiedot ovat tarkoitettu ainoastaan rikostutkintaa tekevien poliisien käyttöön, eivätkä ne ole julkisesti saatavilla (Poliisi.fi).

Poliisin verkkosivuilla ohjeistetaan myös, kuinka yksityiset toimijat, yritykset ja yhteisöt voivat luovuttaa valvontakameratietoja poliisille oman poliisilaitoksensa kautta. Samalla tavalla kartastossa olevia tietoja voidaan päivittää tai poistaa. Poliisin mukaan kartastoon ilmoitettavien tietojen tulisi sisältää vähintään seuraavat asiat (Poliisi.fi):

Tieto	Kuvaus
Kiinteistön osoitetiedot	katuosoite, kaupunki ja postinumero
Kameran tarkka sijainti	koordinaatit tai karttakuva
Kameran yksilöivä tunniste	mikäli kameroita on useampia
Valvontakameran esikatselukuva ja kuvaus-suunta	
Tallennusmuoto	esimerkiksi paikallinen tallennus, USB tai pilvipalvelu
Tallenteiden säilytysaika	
Yhteyshenkilön tiedot	nimi, puhelinnumero ja sähköpostiosoite

TAULUKKO 2 Kameravalvontakartastoon lisättävien kameroiden tiedot ja niiden kuvaus.

Kun poliisille tulee selvitettäväksi rikos, esimerkiksi epäilty pahoinpitely, alkaa tutkinta usein taustaselvittelyllä. Tutkijan on selvitettävä, sijaitseeko tapahtuma-alueella valvontakameroita, kuvaavatko ne oletettua tapahtumapaikkaa, kuka kamerajärjestelmää hallinnoi, kuinka pitkään tallenteita säilytetään ja millä tavoin tallenne voidaan luovuttaa poliisin käyttöön. Näiden kysymysten selvittäminen edellyttää usein useita yhteydenottoja ja tarvittaessa myös käyntiä tapahtumapaikalla.

Edellä mainittuihin selvityksiin kuluu merkittävästi aikaa, ja käytännössä puhutaan usein useamista päivistä. Rikosilmoitus saattaa tulla tutkijalle jo valmiiksi viiveellä, ja ennen ilmoituksen tekemistä rikoksen tekijä tai asianomistaja on voinut harkita asiaa pitkään. Tämän seurauksena itse rikostapahtumasta on voinut kulua viikkoja ennen kuin tutkinta alkaa. Tällaisissa tilanteissa kameratallenteiden nopea paikantaminen ja säilyvyysajan tunteminen on ratkaisevaa, sillä tallenteet voivat olla jo poistuneet. Ajantasainen kameravalvontakartasto tukee osaltaan rikostutkinnan tehokkuutta ja parantaa mahdollisuuksia saada ratkaisevaa todistusaineistoa käyttöön ajoissa (Laine & Nevala 2018).

3 Valvontakamerat osana rikostorjuntaa

Rikostorjunta on keskeinen osa poliisin ennalta estävää toimintaa sekä laajempaa yhteiskunnallista turvallisuustyötä. Rikosten ennalta ehkäisyssä korostuvat yhä enemmän rakennetun ympäristön suunnitteluun, tekniseen valvontaan ja viranomaisten tiedonsaantioikeuksiin liittyvät ratkaisut. Tässä luvussa tarkastellaan rikosensorjuntaa kaupunkisuunnittelun näkökulmasta, kaupunkikameroiden merkitystä poliisin toiminnassa sekä poliisin tiedonsaantioikeuksia valvontakameramateriaaliin liittyen.

3.1 Rikostorjunta osana kaupunkisuunnittelua

Oikeusministeriön ylläpitämällä rikosensorjunta.fi-sivustolla käsitellään rikosten ehkäisyä osana kaupunkisuunnittelua. Sivustolla kuvataan, miten rakennettua ympäristöä voidaan suunnitella,

toteuttaa ja muokata turvallisuuden lisäämiseksi. Näillä keinoilla voidaan vähentää rikollisuutta, häiriökäyttäytymistä ja vahingontekoja (rikosentorjunta.fi).

Crime Prevention Through Environmental Design -malli (CPTED) ei ole uusi lähestymistapa, vaan se muodostuu useista rikosten ennaltaehkäisyä korostavista ajattelutavoista ja teorioista. Mallin lähtökohtina toimivat Jane Jacobsin (1961) ja Oscar Newmanin (1977) teorit ympäristön suunnittelusta rikosten torjumiseksi (Seppälä, pro gradu, 22). Seppälä toteaa pro gradu -tutkielmassaan, että CPTED-lähestymistavassa potentiaalisia rikoksentekejiä hillitsee erityisesti kiinnijäämisen pelko enemmän kuin rangaistusten ankaruus. Vierikko puolestaan kirjoittaa kandidaatintutkielmassaan 2023, että alueen jatkuva ja rutiininomainen käyttö lisää luonnollista valvontaa ja siten ehkäisee rikollisuutta.

Sekä Seppälä että Vierikko korostavat alueiden selkeää rajaamista toisistaan. Yksityisten ja julkisten tilojen erottelu nähdään keskeisenä keinona rikosten ehkäisyssä ja turvallisuuden lisäämisessä. Molempien tarkasteltujen tutkimusten perusteella rikosentorjuntaan voidaan vaikuttaa fyysisen ympäristön suunnitteluratkaisuilla. CPTED-mallin lähtökohtana on ajatus siitä, että rakennetun ympäristön ominaisuuksilla voidaan ohjata ihmisten käyttäytymistä siten, että rikollinen toiminta vaikeutuu ja alueen koettu turvallisuus paranee. Keskeisiä keinoja ovat luonnollisen valvonnan edistäminen, tilojen selkeä jäsentely ja rajaus, alueellisen omistajuuden vahvistaminen sekä ympäristön asianmukainen kunnossapito.

Molemmissa töissä korostuu, että aktiivisesti käytetty, huollettu ja tarkoituksenmukaisesti suunniteltu ympäristö viestii valvonnasta ja huolenpidosta, mikä vähentää rikollisuudelle suotuisia tilanteita. Samalla tällainen ympäristö tukee alueen käyttäjien ja asukkaiden turvallisuuden tunnetta. Ympäristön suunnitteluun perustuva rikosentorjunta nähdään osana laajempaa turvallisuuskonaisuutta, jossa fyysiset ratkaisut täydentävät muita rikosten ehkäisyn ja turvallisuuden edistämisen keinoja.

Kauppi toteaa pro gradu -tutkielmassaan, että rikosentorjunnan keinot, kuten kameravalvonta, ovat yleistyneet osana rikosentorjuntatyötä. Uudet valvontakamerateknologiat, kuten kasvojen tunnistukseen perustuvat FRT-kamerat, ovat yleistymässä myös Suomessa. Australiassa ja Ruotsissa tehdyt tutkimukset osoittavat, että kameravalvonta on poliisille hyödyllinen erityisesti esitutkinnassa ja rikosten selvittämisessä, vaikka sen merkitys tuomioistuinkäsittelyssä voi olla rajallinen. Esimerkiksi Sydneyn raideliikenneyhtiön aineiston perusteella poliisi pyysi valvontakameratallenteita pääosin henkilön tunnistamista varten, mutta onnistunut tunnistaminen toteutui alle puolessa tapauksista. Varkausrikosten selvittämisessä kamera-aineistoa pystyttiin hyödyntämään vain osassa tapauksia, koska tekijät olivat toimineet kameroiden ulottumattomissa. Ruotsissa puolestaan vain harvoissa tapauksissa kameravalvonta osoittautui merkittäväksi näyttöaineistoksi tuomioistuimessa, vaikka poliisi koki sen vähentävän rikollisuutta ja tukevan rikosten selvittämistä. Tulokset osoittavat, että kameravalvonnalla on usein epäsuoraa merkitystä esitutkintavaiheessa, vaikka se ei aina toimi ratkaisevana näyttönä oikeudenkäynnissä (Kauppi 2020 50–51).

3.2 POKA-kaupunkikamerat

Poliisille on viime vuosina otettu käyttöön järjestelmä, jonka avulla poliisilla on suora pääsy kaupunkien tai esimerkiksi Helsinki-Vantaan lentoaseman valvontakameroihin. Järjestelmän ansiosta poliisi voi etähallinnan avulla tarkastella tallenteita tai seurata kameroiden reaaliaikaista kuvaa. Järjestelmä ei ole vielä käytössä kaikissa kaupungeissa, vaan sitä on pilotoitu tietyillä poliisilaitoksilla.

Yle julkaisi aiheesta uutisen 19.1.2025, jossa Itä-Uudenmaan poliisin ylikomisario Jussi Huhtela kertoi kaupunkikamerajärjestelmästä, jonka pilotointi oli uutisen julkaisuhetkellä alkamassa myös Vantaalla. Huhtelan mukaan Helsingissä kaupunkikameroita on hyödynnetty jo 15–20 vuoden ajan. Huhtela toi uutisessa esiin, että kameroiden teknologia mahdollistaisi myös reaaliaikaisen kasvojentunnistuksen, mutta Suomen ja Euroopan unionin lainsäädäntö ei tätä salli.

Uutisen mukaan POKA-kameroiden hankinnasta vastaa kaupunki, joka myöntää poliisille käyttöoikeuden niihin. Kameroita hankitaan tyypillisesti joitakin kymmeniä kaupunkia kohden, ja niiden valvonta tapahtuu poliisin johto- ja tilannekeskuksista käsin. Kaikki kaupunkikamerat liitetään Poliisihallituksen hallinnoimaan kuntakameraverkkoon.

Uutisessa haastateltiin myös Poliisihallituksen poliisitarkastaja Konsta Arvelia, joka kertoi järjestelmään kuuluvan jo useita kaupunkeja, mukaan lukien Kajaanin kokoisia kaupunkeja. Arvelin muistutti lainsäädännöstä, joka velvoittaa poliisia ilmoittamaan teknisestä valvonnasta asianmukaisin kyltein. Lisäksi Arvelin arvioi, että poliisin tekninen valvonta tulee tulevaisuudessa tehostumaan. Lisäksi uutisessa Keravan kaupungin turvallisuuspäällikkö Jussi Komokallio kertoi poliisin tilastojen osoittavan katurikollisuuden ja huumausainekaupan siirtyneen pois keskustan yleisiltä paikoilta kaupunkikameroiden käyttöönoton jälkeen vuonna 2020.

Myös toisessa Ylen uutisessa (18.6.2025) haastateltiin Hämeen poliisilaitoksen ylikomisario Jouni Takalaa. Takalan mukaan valvontakameroiden merkittävin vaikutus liittyy jo niiden pelkkään läsnäoloon, joka ehkäisee rikoksia tehokkaasti. Vaikka poliisi voi tarkastella kameroita reaaliaikaisesti tilannekeskuksissa, kameroita hyödynnetään useimmiten jälkikäteen rikosten selvittämisessä ja tekijöiden tunnistamisessa.

3.3 Tiedonsaantioikeus

Kuten edellä on todettu, poliisi käyttää valvontakameroita rikosten estämisessä ja selvittämisessä. Joissakin kaupungeissa poliisilla voi olla reaaliaikainen pääsy kaupunkikameroiden kuvamateriaaliin. Muissa tapauksissa poliisi voi pyytää valvontakameratallenteita yksityisiltä toimijoilta, kuten kauppaliikkeiltä.

Poliisilain (872/2011) 4 luvun 2 ja 3 §:ssä säädetään poliisin tiedonsaantioikeuksista muilta viranomaisilta, yhteisöiltä ja yksityishenkilöiltä. Poliisilain 4 luvun 2 §:n mukaan poliisilla on päällystään kuuluvan poliisimiehen pyynnöstä oikeus saada viranomaiselta ja julkista tehtävää hoitamaan asetetulta yhteisöltä poliisille kuuluvan tehtävän suorittamiseksi tarpeelliset tiedot ja

asiakirjat maksutta ja salassapitovelvollisuuden estämättä, jollei tiedon tai asiakirjan antamista tai sen käyttöä todisteena ole laissa nimenomaisesti kielletty tai rajoitettu (PoL 4:2).

Lisäksi poliisilla on oikeus saada tietoja luvanhaltijan terveydentilasta, päihteiden käytöstä tai väkivaltaisesta käyttäytymisestä, jos voidaan perustellusti olettaa, ettei luvanhaltija enää täytä luvan myöntämisen edellytyksiä. Näitä salassa pidettäviä tietoja saa käyttää ainoastaan luvanhaltijan luotettavuuden, sopivuuden ja luvan voimassaolon edellytysten arviointiin.

Poliisilain 4 luvun 3 §:n mukaan poliisilla on rikoksen estämiseksi tai selvittämiseksi oikeus saada tarvittavia tietoja yritys-, pankki- tai vakuutussalaisuuden estämättä. Sama oikeus koskee poliisitutkinnassa tarvittavia tietoja, jos tärkeä yleinen tai yksityinen etu sitä vaatii. Lisäksi poliisilla on yksittäistapauksessa oikeus saada teleyritykseltä ja yhteisötilaajalta yhteystiedot myös sellaisista teleosoitteista, joita ei ole merkitty julkiseen luetteloon, mikäli tiedot ovat tarpeen poliisin tehtävän suorittamiseksi. Vastaava oikeus koskee postitoimintaa harjoittavia yhteisöjä, joilta voidaan pyytää jakeluosoitetietoja (PoL 4:3).

Selvennettyinä poliisilla on laaja tiedonsaantioikeus rikosten estämistä ja selvittämistä varten myös silloin, kun tiedot ovat salassa pidettäviä. Tämä oikeus muodostaa keskeisen oikeudellisen perustan valvontakameramateriaalin ja muun teknisen valvonnan hyödyntämiselle poliisin toiminnassa.

3.4 Soveltaminen opinnäytetyöhön

Lappeenrannan keskusta-alueen kameravalvontakartaston päivittäminen liittyy edellä kuvattuihin rikosentorjunnan periaatteisiin. Keskusta-alue on tyypillisesti alue, jossa rikollisuus, häiriökäyttäytyminen ja järjestyshäiriöt korostuvat suurten ihmisvirtojen, palveluiden keskittymisen ja ilta- sekä yöaikaisen toiminnan vuoksi. Tästä syystä kameravalvonnan ajantasaisuus ja kattavuus ovat keskeisiä tekijöitä rikosten ennaltaehkäisyssä ja selvittämisessä.

Kameravalvontakartaston ajantasaisuus tukee poliisin tilannekuvan muodostamista sekä operatiivista toimintaa. Kun Lappeenrannan poliisilla on selkeä ja ajantasainen kokonaiskuva siitä, missä valvontakameroita sijaitsee ja millaisia alueita ne kattavat, voidaan valvontaa hyödyntää tehokkaammin sekä reaaliaikaisessa tilanteenhallinnassa että jälkikäteisessä rikosten selvittämisessä. Tämä korostuu erityisesti tilanteissa, joissa poliisi tekee päätöksiä resurssien kohdentamisesta tai arvioi teknisen valvonnan merkitystä osana muuta rikosentorjuntatyötä.

CPTED-mallin näkökulmasta kameravalvonta voidaan nähdä osana luonnollista ja teknistä valvontaa, joka viestii alueen käyttäjille valvonnasta ja kontrollista. Kameravalvonnan näkyvyys voi lisätä kiinnijäämisen pelkoa ja siten ehkäistä rikollista toimintaa, vaikka kameroiden ensisijainen hyöty poliisin näkökulmasta painottuisikin usein rikosten selvittämiseen. Kameravalvontakartasto toimii myös suunnittelun ja arvioinnin työkaluna, jonka avulla voidaan tunnistaa alueet, joilla valvonta on riittämätöntä tai joissa ympäristön rakenteelliset ratkaisut altistavat rikollisuudelle.

Lisäksi ajantasainen kameravalvontakartasto tukee paikallisen poliisin ja muiden viranomaisten välistä yhteistyötä. Kun kameravalvontaan liittyvät tiedot ovat koottuna ja selkeästi dokumentoituina, voidaan tiedonsaantioikeuksiin liittyviä pyyntöjä käsitellä tehokkaammin ja

yhdenmukaisemmin. Tämä edistää poliisin tiedonsaantioikeuksien lainmukaista ja tarkoituksenmukaista käyttöä sekä lisää toiminnan läpinäkyvyyttä.

Kokonaisuutena Lappeenrannan keskusta-alueen kameravalvontakartaston päivittäminen voidaan nähdä osana laajempaa rikosentorjunnan ja turvallisuuden edistämisen kokonaisuutta. Se tukee myös ympäristön suunnitteluun perustuvaa rikosentorjuntaa, poliisin teknisen valvonnan kehittämistä sekä operatiivista toimintaa rikosten estämisessä ja selvittämisessä. Edellä mainitut seikat tukevat teeman soveltuvuutta toiminnallisen opinnäytetyön aiheeksi.

3.5 SWOT-analyysi kehittämistyön menetelmänä

SWOT-analyysi on vakiintunut strategisen kehittämistyön menetelmä, jonka avulla voidaan jäsentää toiminnan vahvuuksia ja heikkouksia sekä tunnistaa ulkoisia mahdollisuuksia ja uhkia (Helms & Nixon 2010). Analyysi perustuu opinnäytetyön aikana kerättyyn aineistoon sekä kameravalvontaa, turvallisuutta ja tietosuojaa koskevaan tutkimukseen ja lainsäädäntöön.

Kameravalvontakartaston päivittämisen keskeisenä vahvuutena voidaan pitää sen kykyä parantaa turvallisuuden tilannekuvaa. Ajantasainen ja keskitetty kartasto tarjoaa viranomaisille ja muille turvallisuustoimijoille kokonaiskuvan kameravalvonnan kattavuudesta ja tukee päätöksentekoa sekä resurssien kohdentamista. Aiemman tutkimuksen mukaan kameravalvonnan vaikutavuuden arviointi edellyttää tarkkaa tietoa kameroiden sijoittelusta ja peittoalueista, mikä korostaa ajantasaisen kartastotiedon merkitystä (Ratcliffe & Groff 2019). Lisäksi kartaston päivittäminen kokoaa hajallaan olevan tiedon yhteen ja lisää toiminnan systemaattisuutta ja läpinäkyvyyttä.

Heikkouksien näkökulmasta keskeiseksi haasteeksi nousee kartaston ajantasaisuuden säilyttäminen. Kameravalvontaympäristö on dynaaminen, ja ilman säännöllisiä päivityksiä kartaston käyttökelpoisuus voi heikentyä nopeasti. Lisäksi kartaston laatu ja hyödynnettävyys ovat riippuvaisia käytettävissä olevan aineiston tarkkuudesta ja siitä, kuinka yksityiskohtaisesti kameroiden näkymäalueet on määritetty. Ratcliffe (2016) tuo esiin, että kameravalvonnan vaikutusten arviointiin liittyy metodologisia haasteita, mikäli kamerapeittoa ja sen alueellisia rajoja ei tunnusteta riittävän täsmällisesti. Kartaston päivittäminen ei myöskään sellaisenaan vähennä rikollisuutta, vaan toimii tukivälineenä muille turvallisuutta edistävillä toimenpiteillä.

Mahdollisuuksien osalta kameravalvontakartaston päivittäminen luo perustan turvallisuuden suunnitelmalliselle kehittämiselle. Kartaston avulla voidaan tunnistaa katvealueita, arvioida nykyisen kameravalvonnan riittävyyttä ja tukea kameravalvonnan kohdentamista riskialttiille alueille. Lisäksi päivitetty kartasto voi edistää viranomaisten ja muiden toimijoiden välistä yhteistyötä sekä toimia pohjana jatkokehittämiselle, esimerkiksi paikkatietopohjaisten ja digitaalisten ratkaisujen hyödyntämiselle. Kartaston päivitysprosessi on myös sovellettavissa muille kaupungin alueille, mikä lisää työn laajempaa hyödynnettävyyttä.

Uhkatekijöihin liittyvät erityisesti kameravalvontaan kohdistuvat tietosuoja- ja lainsäädäntövaatimukset. Henkilötietojen käsittelyyn liittyvät rajoitukset voivat vaikuttaa kartaston sisältöön ja sen käyttömahdollisuuksiin (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/679). Lisäksi teknologian nopea kehitys voi tehdä kartastosta osittain vanhentuneen lyhyellä aikavälillä, ellei sen

ylläpitoon osoiteta riittäviä resursseja. Riskinä on myös se, että kartastoa ei hyödynnetä täysimääräisesti päätöksenteossa tai että sen säännöllinen päivittäminen jää resurssipulan vuoksi toteutumatta.

Yhteenvetona voidaan todeta, että SWOT-analyysin perusteella kameravalvontakartaston päivittäminen on perusteltu kehittämistoimenpide. Sen vahvuudet ja mahdollisuudet tukevat turvallisuuden tilannekuvan parantamista ja päätöksenteon kehittämistä, vaikka toiminnan vaikuttavuus edellyttää jatkuvaa ylläpitoa, selkeitä vastuita sekä lainsäädännön ja tietosuojavaatimusten huolellista huomioimista

4 Kameravalvontakartasto-järjestelmän päivittäminen

Tähän opinnäytetyöhön soveltui parhaiten Poliisiammattikorkeakoulun opinnäytetyöohjeistuksen mukainen toiminnallisen opinnäytetyön malli, jossa työn luonteeseen kuuluu sen kaksiosaisuus. Toiminnallinen opinnäytetyö koostuu työelämää kehittävästä tuotoksesta (produktista) sekä kirjallisesta raportista, jossa kuvataan työn tausta, tavoitteet ja toteutusprosessi (Poliisiammattikorkeakoulu, opinnäytetyöohje).

Tämän toiminnallisen opinnäytetyön tarkoituksena ei ollut tuottaa uutta tieteellistä tutkimustietoa, vaan kehittää ja jäsentää olemassa olevaa tietoa paremmin hyödynnettävään muotoon työelämän tarpeita varten. Tämä edellytti tekijältä laajaa ymmärrystä toimintaympäristöstä sekä kykyä yhdistää käytännön työelämä tietoa teoriatietoon. Opinnäytetyön toimeksiantajana toimi Kaakkois-Suomen poliisilaitos. Tässä toiminnallisessa kehittämistyössä työelämäkumppani osallistui prosessiin aktiivisesti (Kostamo ym. 2002, 12).

Lappeenrannan poliisilla oli entuudestaan tietoja alueen valvontakameroista ja niiden haltijoista sekä omistajista. Tarve kartaston päivittämiselle on välttämätön, sillä saatavilla olevat tiedot ovat hajanaisesti eri järjestelmissä, mikä vaikeuttaa tiedon hyödynnettävyyttä poliisin työssä.

Kartaston päivittäminen on perusteltua, sillä hajautettu ja osittain puutteellinen tieto vaikeuttaa kameroiden tehokasta hyödyntämistä poliisityössä. Opinnäytetyön tarkoituksena on koota jo olemassa oleva tieto valvontakameroista, tarkistaa sen ajantasaisuus ja viedä tiedot keskitetyksi kameravalvontakartastoon. Tavoitteena on luoda mahdollisimman kattava ja luotettava kokonaiskuva keskusta-alueen kameravalvonnasta, joka tukee poliisin operatiivista toimintaa pitkällä aikavälillä.

Opinnäytetyön keskeisenä kysymyksenä on, kuinka kameravalvontakartaston ajantasaisuutta voidaan parantaa siten, että se tukee rikostutinnan tehokkuutta. Opinnäytetyön tarkoituksena on päivittää Kaakkois-Suomen poliisin käyttämä valvontakamerajärjestelmä Lappeenrannan keskusta-alueelta ja siten parantaa rikostutinnan ja esikäsittely-yksikön toimintaedellytyksiä.

4.1 Alkuvaihe ja suunnitelma

Ajatus opinnäytetyön aiheesta syntyi Kaakkois-Suomen poliisilaitoksen Lappeenrannan rikosten esikäsittely-yksikössä keväällä 2025. Työharjoittelun aikana käydyt keskustelut harjoittelua ohjaavan poliisin ja kollegoiden kanssa toivat esiin tarpeen päivittää Lappeenrannan keskusta-alueen kameravalvontakartastoa. Edellinen aiheeseen liittyvä opinnäytetyö oli tehty kameravalvontakartaston käyttöönottovuonna 2019, minkä vuoksi kartaston päivitys todettiin ajankohtaiseksi.

Työelämäkumppanin mukaan tietojen ajantasaisessa päivittämisessä poliisin valvontakamerakartastoon on puutteellista. Rikosten esikäsittely-yksiköllä oli käytössään tietoa alueen valvontakameroista ja niiden haltijoista. Tiedot olivat kuitenkin hajallaan useissa eri tiedostoissa, ja osa tiedoista oli vanhentuneita. Tämä on johtanut tiedon pirstaloitumiseen ja heikentänyt näin tiedon hyödynnettävyyttä.

Aihetta käsiteltiin tarkemmin Kaakkois-Suomen poliisilaitoksen rikoskomisario Lari Röngän kanssa, ja keskustelujen pohjalta todettiin, että olemassa oleva tieto oli syytä koota, tarkistaa ja päivittää yhtenäiseksi kameravalvontakartastoon.

Saatavilla olevan tiedon lisäksi opinnäytetyössä päätettiin hyödyntää poliisilaitoksen suoraa pääsyä Lappeenrannan kaupungin kamerajärjestelmään. Tämä mahdollisti kaupungin hallinnoimien valvontakameroiden tietojen päivittämisen osaksi kartastoa, mikä ei aiemmin ollut toteutunut riittävän kattavasti.

Tämän tyyppinen toiminnallinen opinnäytetyö edellytti tutkimusluvan hakemista ennen varsinaisen työn aloittamista. Tutkimuslupa haettiin Kaakkois-Suomen poliisilaitoksen kirjaamosta. Työelämäkumppanin kanssa sovittiin, että työn sujuvuuden kannalta oli tarkoituksenmukaista hakea tekijälle pääkäyttäjän oikeuksia kameravalvontakartastojärjestelmään.

Tiedonsaannin parantamiseksi työn tekijä lisättiin myös valtakunnalliseen kameravalvontakartaston neuvottelutilaan, joka toimii TUVE-verkossa Sinetti-järjestelmän kautta. Neuvottelutilasta löytyi ajantasaista ohjeistusta, koulutusmateriaaleja ja ohjevideoita, jotka tukivat työn toteuttamista. Pääkäyttäjaoikeudet mahdollistivat tietojen itsenäisen päivittämisen, mikä nopeutti ja selkeytti opinnäytetyöprosessia.

4.2 Toiminnallinen opinnäytetyö

Poliisiammattikorkeakoulun opinnäytetyöohjeistuksen mukaan toiminnallinen opinnäytetyö on kaksiosainen kokonaisuus, joka muodostuu työelämää kehittävistä tuotoksesta sekä sitä kuvaavasta kirjallisesta raportista (Poliisiammattikorkeakoulu, opinnäytetyöohje). Produkti voi olla esimerkiksi opas, ohje, koulutusmateriaali, suunnitelma tai jonkin konkreettisen kehittämishankkeen toteutus. Kirjallisen raportin tehtävänä on kuvata tuotoksen toteutusprosessi sekä osoittaa tekijän perehtyneisyys aihealueeseen ja sitä koskevaan teoretiseen tietoon (Vilka 2003, 27–28).

Tässä opinnäytetyössä toiminnallisen opinnäytetyön tuotos on päivitetty kameravalvontakartasto Lappeenrannan keskusta-alueesta. Menetelmässä yhdistyvät teoriaosuudessa käsitelty tutkittu tieto sekä työelämästä saatava käytännön tieto. Työ on toteutettu tiiviissä yhteistyössä

työelämäkumppanin kanssa, mikä on toiminnalliselle opinnäytetyölle ominaista. Yhteistyön tavoitteena on ollut kehittää poliisiorganisaatiossa tunnistettua käytännön kehittämiskohdetta sekä tukea opiskelijan ammatillista kehittymistä (Kempainen & Laitomaa, 1999).

Opinnäytetyöprosessissa hyödynnetään aiempaa Lappeenrannan keskusta-alueen kameravalvontakartaston päivytystä käsitellyttä opinnäytetyötä (Tuunanen, 2019) ja vastaavaa aihetta käsittelevää opinnäytetyötä Kouvolan alueen kameravalvontakartaston päivittämisestä (Alajoutsijärvi & Kuronen, 2024) sekä kyseisissä töissä esitettyjä havaintoja ja kehittämissuhteita.

Toiminnallinen opinnäytetyö etenee kolmessa vaiheessa: suunnittelu-, toteutus- ja arviointivaiheessa. Suunnitteluvaiheessa määriteltiin työn rajaus, tavoitteet ja yhteistyö työelämäkumppanin kanssa. Toteutusvaiheessa koottiin olemassa oleva kameravalvontaa koskeva aineisto poliisin käytössä olevista järjestelmistä ja lähteistä tarkistettiin tietojen ajantasaisuus sekä vietiin ne kameravalvontakartastoon. Aineisto koostui pääasiassa dokumenteista, rekisteritiedoista ja aiemmista kartoituksista. Tämän opinnäytetyö puitteissa ei kerätty kamera- tai henkilötietoja tai suoritettu muuta tiedonkeruuta.

Aineiston analyysi oli luonteeltaan laadullista ja käytännönläheistä: tietoja vertailtiin, täydennettiin ja yhtenäistettiin kartastoon vietävään muotoon. Arviointivaiheessa tarkasteltiin tuotoksen toimivuutta ja hyödynnettävyyttä työelämässä sekä pohdittiin jatkokehittämismahdollisuuksia työelämäkumppanilta saadun palautteen perusteella (Kostamo, Airaksinen & Vilkkä 2002).

Työssä on huomioitu poliisitoimintaan liittyvät salassapitoa, tietosuojaa ja tietoturvaan koskevat vaatimukset. Produkti on rajattu salassa pidettäväksi, eikä raporttiosassa esitetä sellaisia tietoja, jotka voisivat vaarantaa viranomaistoimintaa tai yksityisyyden suojaa.

4.3 Toteutus

Toteutusvaihe alkoi heti suunnitteluvaiheen jälkeen, kun työelämäkumppanin kanssa oli kartoitettu tarve kameravalvontakartaston päivittämiselle. Toteutusvaihe jatkui tarkastelemalla saatavilla olevia hajanaisia kameratietoja ja niiden paikkansapitävyyttä. Jo lyhyessä ajassa pystyttiin toteamaan, ettei kartasto ollut ajantasainen. Pelkästään Lappeenrannan keskustan alueella oli kymmeniä kameroita, joiden tiedoissa oli virheitä tai vanhentuneita tietoja. Lisäksi kaupungin hallinnoimia kameroita oli päivittämättä järjestelmään ja niidenkin yhteystiedot olivat muuttuneet. Lappeenrannan poliisilaitoksella on ajantasainen kameravalvonta rakennuksen ulkopuolella, eikä esimerkiksi näitä kameroita tai niiden yhteystietoja ollut alkuperäisessä valvontakamerakartastossa.

Kameroiden sijainnit ja haltijoiden tiedot oli aiemmin koottu erillisille Excel- ja Word-tiedostoille. Näistä tiedostoista näkyivät olemassa olevien kameroiden tiedot, sijainti, yhteyshenkilön tiedot ja muita oleellisia asioita, kuten esimerkiksi tallenteiden säilyvyysaika. Näitä saatavilla olevia tietoja verrattiin kameravalvontakartaston tietokantaan. Kameroiden sijaintikohteita lisättiin järjestelmään 41 kappaletta. Myös kamerahaltijan tietoja lisättiin 41 kappaletta. Lisäksi uusia kameroita lisättiin yhteensä yhdeksän kappaletta. Olemassa olevien kameroiden ja kameranhaltijatietojen tietoja päivitettiin yhteensä yli 20 tietueen kohdalla. Käytöstä poistetut tai vanhentuneet tiedot

poistettiin. Kartastoa päivitettäessä havaittiin joidenkin kameroiden löytyvän järjestelmän kahdesti, näissä tapauksissa toiset tiedoista poistettiin järjestelmän selkeyttämiseksi.

Kameravalvontakartaston aineistoin käsittely ja työn toteutus tapahtui kokonaisuudessaan TUVE-verkossa, Kouvolan poliisiasemalla. Näin voitiin parhaiten noudattaa hyvää tieteellistä tutkimustapaa ja varmistettiin käsiteltävien tietojen pysyminen salassa.

Erillistä suostumusta kameroiden haltijoiden tietojen käsittelyyn ei tarvittu, koska kameroiden haltijat ovat antaneet suostumuksen tietojen käsittelyyn aikaisemmin luovuttamalla kameratiedot poliisille. Asianosaisille lähetettiin kuitenkin sähköpostitse viesti, jossa kerrottiin heidän tietojen lisäämisestä kameravalvontakartasto-järjestelmään. Viestissä mainittiin myös, että mikäli he eivät haluaisi tietojaan kyseiseen järjestelmään, tulee heidän ilmoittaa tästä vastaamalla kyseiseen viestiin. Tiedottamalla järjestelmän päivityksestä noudatettiin hyviä tutkimuksen käytänteitä ja annettiin kameran haltijoille mahdollisuus vaikuttaa omien tietojen käsittelyyn. Lappeenrannan kaupungin valvontakamerat päivitettiin POKA:n (poliisikamera-järjestelmä) avulla. Osalla laitoksen tutkijoista oli suora pääsy kaupungin kameroihin, ja he pystyivät auttamaan tietojen päivittämisessä. Kaupungin kameroihin riitti pääosin päivitys kameroiden tallenteiden haltijoista ja kameratyyppien päivityksestä. Muutamia uusia keskustan kameroita myös lisättiin järjestelmään.

Kirjallinen tuotos ja aiheen taustoihin perehtyminen tapahtui vapaa-ajalla. Tiedonhaussa hyödynnettiin Poliisiammattikorkeakoulun digitaalista kirjastoa, josta haettiin tietoa tutkimuskirjallisuudesta, joka käsitteli toiminnallisen opinnäytetyön toteuttamista. Aiempia aiheesta liittyviä opinnäytetöitä etsittiin Theseus-tietokannasta, missä kaikki avoimesti saatavilla olevat opinnäytetyöt ovat luettavissa. Opinnäytetyössä käytetyt viittaukset lakeihin etsittiin Finlex -tietokannasta. Opinnäytetyössä hyödynnettiin myös lehtiartikkeleita, jotka liittyivät opinnäytetyön aiheeseen. Tähän opinnäytetyön kirjalliseen osuuteen valikoitui aineistoa tekijän kriittisen arvioinnin kautta. Opinnäytetyön kieliasu ja oikeinkirjoitus tarkastutettiin opponentin lisäksi toisella henkilöllä.

Opinnäytetyön aihe muotoutui keväällä 2025. Työharjoittelussa rikosten esitutkinta- jakson aikana käytiin Lappeenrannan kameravalvontakartastoa usein. Tutkin aihetta ja aiheesta kirjoitettuja aikaisempia töitä. Selvisi, että Lappeenrannan keskusta-alueen kameravalvontakartasto on päivitetty kunnolla sen käyttöönottovuonna 2019 (Tuunanen, A., 2019). Alueen valvontakameroita on kartoitettu ja järjestelmää on päivitetty verkkaasti sen jälkeen. On yleisesti tiedossa, että keskusta-alueen infrastruktuuri ja liikehuoneistojen omistajuudet ovat edellisen viiden vuoden aikana muuttuneet merkittävästi.

Elokuussa, 2025, aihe ilmoitettiin ammattikorkeakoululle ja opinnäytetyösuunnitelman tekeminen alkoi. Tässä yhteydessä oltiin yhteydessä rikoskomisario Rönkään, kenen kanssa opinnäytetöitä suunniteltiin tarkemmin ja aihe tarkentui entisestään tämänhetkiseen, lopulliseen muotoonsa.

Syyskuussa (2025) tutkimuslupahakemus lähetettiin Kaakkois-Suomen Poliisilaitoksen kirjaimolle. Tutkimusluvan myöntämiseen kului suunniteltua kauemmin, ja sen saaminen kesti lopulta kolme kuukautta. Joulukuun alussa tutkimuslupa myönnettiin. Tämän jälkeen haettiin pääkäyttäjän roolia kameravalvontakartasto -järjestelmään. Samaan alkoi opinnäytetyön teoreettisen viitekehksen kirjoittaminen lopulliseen muotoon.

Varsinainen työ kartaston päivittämisen suhteen (produkti) alkoi vasta joulukuussa 2025. Produktia tehtiin vapaa-aikana ja kartaston päivitys oli pääosin valmis helmikuussa 2026. Työelämäkumppanille ilmoitettiin työn valmistumisesta. Keskustelun aikana puhuttiin opinnäytetyöprosessin kulusta, sen haasteista ja kehittämiskohteista. Palaute opinnäytetyön produktista oli myönteistä sen hyödynnettävyyden vuoksi.

4.4 Eettisyys ja luotettavuus

Tässä toiminnallisessa opinnäytetyössä on noudatettu hyvää tieteellistä käytäntöä ja tutkimuseettisiä periaatteita. Työn kirjallinen osio perustuu luotettaviin ja ajantasaisiin lähteisiin, kuten tieteellisiin julkaisuihin, ammattikirjallisuuteen ja vertaisarvioituihin artikkeleihin. Lähteet on valittu huolellisesti ja niitä on käytetty asianmukaisesti siten, että alkuperäisten tekijöiden työhön viitataan asianmukaisin lähdemerkinnöin.

Työn eettisyyttä on varmistettu noudattamalla rehellisyyden ja huolellisuuden periaatteita koko työprosessin ajan. Työssä ei ole kerätty henkilötietoja eikä tutkimukseen ole osallistunut yksittäisiä henkilöitä, minkä vuoksi tutkimukseen ei liity erityisiä tietosuojan tai anonymiteettiin liittyviä eettisiä haasteita. Työn sisältö on tuotettu itsenäisesti ja plagiointia on vältetty huolellisella lähteen käytöllä ja viittaustekniikalla.

Työn luotettavuutta lisää se, että käytetty kirjallisuus on analysoitu kriittisesti ja eri lähteistä saatua tietoa on vertailtu keskenään. Johtopäätökset perustuvat useista lähteistä koottuun tietoon, eikä yksittäisiin lähteisiin ole tukeuduttu perusteettomasti. Lisäksi toiminnallinen osuus pohjautuu kirjalliseen viitekehykseen, mikä tukee työn kokonaisluotettavuutta ja käyttökelpoisuutta poliisialan käytännön näkökulmasta. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2026)

4.5 Itsearviointi

Toiminnallisen opinnäytetyöprosessin keskeinen tavoite on tarkastella omaa oppimista kehittämistyön aikana. Valvontakamerakartaston päivittäminen Lappeenrannan keskustan alueelta kehitti paljon osaamista kyseisen järjestelmän osalta. Työn tekeminen vaati myös konsultointia järjestelmän muilta osajilta ja tämä vahvisti omaa tietoutta entistä enemmän. Myös järjestelmiin liittyvät ongelmat tulivat tutuksi, eikä niiltä onnistuttu välttymään tässäkään työssä. Työn lopputulos vastaa asetettuja tavoitteita, ja sitä voidaan hyödyntää suoraan Lappeenrannan poliisiaseman rikostutkinnassa.

Aiheeseen liittyvää kirjallisuutta ja julkaisuja löytyi kattavasti. Lähteissä tuli ottaa huomioon muutuneet lainsäädännöt ja määräykset, sekä ohjeistukset. Työ rajautui Lappeenrannan keskustan alueelle. Rajaus oli kuitenkin perusteltu työn laajuuden ja käytettävissä olevien resurssien näkökulmasta. Kartaston päivittäminen lisäsi merkittävästi omaa osaamista kyseiseen järjestelmään.

Opinnäytetyöprosessiin sisältyi useita tekijästä riippumattomia haasteita, mitkä liittyivät lähinnä lupa-asioihin, järjestelmien käyttöoikeuksiin ja maantieteelliseen sijaintiin. Koska opinnäytetyö tehtiin pääosin TUVE-verkossa työkoneella, oli välimatka kodin ja työpaikan välillä pitkä ja aiheutti haasteita erityisesti opinnäytetyöprosessin alkuvaiheessa. Opinnäytetyön tekeminen

työaikana ei ollut mahdollista, ja työ tehtiin lähes kokonaisuudessaan vapaa-ajalla. Työharjoittelun loppuessa Lappeenrannassa mahdollistui pääsy Kouvolan poliisiasemalle loppuvuodesta 2025. Kouvolaan työskentely edisti merkittävästi opinnäytetyön valmistumista. Edellä mainitut haasteet vaativat sopeutumista, epävarmuuden sietoa ja venymistä työn tekijältä.

Opinnäytetyöprosessin toteutusvaihetta viivästytti tutkimusluvan myöntämiseen kulunut aika. Aiheen teoreettisen viitekehyksen ja kirjallisen katsauksen tekeminen, ennen tutkimusluvan myöntämistä ei ollut järkevää, koska luvan saaminen oli epävarmaa. Lisäksi kameravalvontakartastojärjestelmään tuli hakea pääkäyttäjäoikeudet ja ne oli mahdollista hakea vasta tutkimusluvan saatua. Tämäkin tuotti ongelmia, koska pääkäyttäjäoikeudet eivät päivittyneet itse järjestelmään. Ongelman ratkaisussa kesti lopulta yli kaksi kuukautta ja tämä luonnollisesti hidasti produktin tekemistä.

Suurimpana haasteen opinnäytetyössä oli prosessin aikataulutus, vaikka mahdolliset haasteet oli pyritty poissulkemaan työn suunnitteluvaiheessa mahdollisimman tarkalla aiheen, menetelmän ja aineiston rajauksella. Koulutehtävät, työvuorot ja perhe-elämän yhdistäminen toi suunnittelusta huolimatta haasteita kirjoitustyön aikatauluttamiseen. Tavoitteeseen saada opinnäytetyö kokonaisuudessaan valmiiksi alkuvuonna 2026, onnistuttiin.

5 Pohdinta

Tämä opinnäytetyö on toteutettu yhteistyössä Kaakkois-Suomen poliisilaitoksen kanssa ja se vastaa suoraan työelämässä tunnistettuun käytännön ongelmaan. Opinnäytetyöprosessin alussa Lappeenrannan keskusta-alueen valvontakameroihin liittyvä tieto on ollut hajallaan useissa eri tiedostoissa, mikä on hidastanut ja vaikeuttanut tiedon hyödyntämistä poliisin eri työtehtävissä. Tämän opinnäytetyön produktissa kyseinen informaatio on koottu kameravalvontakartastoon, mikä parantaa tiedon saatavuutta ja käytettävyyttä.

Tietojen keskittäminen helpottaa ja nopeuttaa poliisin työtä erityisesti rikostutkinnassa, hälytystehtävissä ja valvontatoiminnassa. Ajantasainen valvontakamerakartasto mahdollistaa sen, että poliisi pystyy nopeasti tunnistamaan tapahtumapaikan läheisyydessä sijaitsevat kamerat, arvioimaan niiden mahdollisen kattavuuden ja ryhtymään viiveettä tarvittaviin toimenpiteisiin tallenteiden turvaamiseksi. Tämä voi olla ratkaisevaa esimerkiksi omaisuus- ja väkivaltarikosten selvittämisessä, joissa tallenteiden saatavuus ja säilyvyysaika ovat usein rajallisia.

Opinnäytetyö on toteutettu eettisesti ja hyvää tutkimuskäytäntöä noudattaen. Käytetty aineisto on käsitelty poliisin turvaverkossa, ja valvontakameroiden omistajiin liittyviä nimi- ja yhteystietoja on käsitelty huolellisesti ja vain työn kannalta välttämättömässä laajuudessa. Työssä on huomioitu kameravalvontaan liittyvä lainsäädäntö sekä poliisin sisäiset ohjeet, mikä tukee työn luotettavuutta ja hyväksyttävyyttä viranomaiskäytössä.

Luotettavuuden arvioinnissa on kuitenkin huomioitava, että valvontakameroihin liittyvät tiedot muuttuvat ajan myötä. Yritystoiminnan muutokset, kamerajärjestelmien uusiminen tai käytöstä poistaminen voivat nopeasti heikentää kartaston ajantasaisuutta. Tästä syystä kartastoa tulee tarkastella työkaluna, jonka arvo perustuu säännölliseen päivittämiseen.

Omasta näkökulmasta toiminnallisen opinnäytetyön toteuttaminen yhdessä työelämäkumppanin kanssa tarjosi mahdollisuuden perehtyä syvällisesti kameravalvontaan liittyvään lainsäädäntöön, määräyksiin ja käytännön toimintamalleihin. Työ kehitti myös tiedonkäsittely- ja analysointitaitoja sekä kykyä hallita laajoja tietokokonaisuuksia, joilla on suora yhteys poliisin operatiiviseen toimintaan.

Opinnäytetyön tekeminen on ollut pitkäjänteinen ja kärsivällisyyttä vaativa prosessi, joka mittasi kykyä aikatauluttaa ja priorisoida opintoja vaativan työharjoittelujakson aikana. Prosessi oli kuormittava, mutta samalla motivoiva, sillä työn tuloksilla voidaan konkreettisesti parantaa poliisin edellytyksiä hyödyntää valvontakameramateriaalia rikosten ennalta estämisessä, selvittämisessä ja rikosvastuun toteuttamisessa.

Työn valmistumista nopeutti se, ettei aiemmille valvontakamerakartastoja käsitteleville opinnäytetöille tyypillistä laajamittaista aineistonkeruuta tarvinnut suorittaa. Aineiston kerääminen suoraan yrityksiltä ja yksityishenkilöiltä olisi ollut huomattavan aikaa vievää ja työlästä. Tässä työssä hyödynnettiin olemassa olevaa tietoa, mikä mahdollisti keskittymisen kartaston päivittämiseen ja käytettävyyden parantamiseen.

Opinnäytetyön hyödynnettävyyttä voitaisiin jatkossa lisätä siten, että seuraavat työharjoitteluun menevät opiskelijat jatkaisivat kartaston kehittämistä keräämällä lisätietoja yksityisten toimijoiden valvontakameroista ja päivittämällä uudet kamerat kartastoon. On kuitenkin huomioitava, ettei kartaston ylläpito voi olla yksinomaan harjoittelijoiden vastuulla, vaan sen päivittämisestä tulisi huolehtia säännöllisesti myös nimettyjen viranhaltijoiden toimesta. Näin varmistetaan kartaston pitkäaikainen ajantasaisuus ja todellinen hyöty poliisin päivittäisessä työssä.

Tulevaisuudessa kameravalvontajärjestelmään liittymisestä voisi yrittää tiedottaa enemmän yrityksille ja kameroiden haltijoille. Alun perin järjestelmään oli tarkoitus kerätä ihmisten ilmoittamia kameroita ja niihin liittyviä tietoja. Nykyään poliisi kuitenkin joutuu pääosin keräämään tiedot eri verkostojen kautta ja lisäämään ne kameravalvontakartastoon. Järjestelmän olemassaolosta ja sen hyödynnettävyydestä pitäisi poliisin tiedottaa paremmin ja muistuttaa kumppaneitaan tästä säännöllisesti. Seuraavalle työharjoittelijalle tämä voisi olla hyvä opinnäytetyön aihekin. Kustannustehokkaasti on vaikea tavoittaa kaikkia, mutta esimerkiksi sosiaalista mediaa voisi yrittää käyttää tässä hyödyksi. Järjestelmä ja kartasto vaatii kuitenkin jatkuvaa päivittämistä.

Kenties tulevaisuudessa poliisi pääsee suoraan käsiksi toisen osapuolen hallinnoimaan kamerajärjestelmään. Uudet kamerat voisi päivittyä automaattisesti järjestelmään ja poliisi pystyisi reaaliajassa tarkastelemaan näitä. Tekoäly tuo omat mahdollisuudet tulevaisuudessa ja sen avulla voisi varmasti tehostaa poliisinkin työtä. Lainsäädäntö rajoittaa mahdollisuuksia ja niistä tullaan varmasti tulevaisuudessa keskustelemaan niin puolesta kuin vastaa.

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli päivittää ja koota Lappeenrannan keskusta-alueen kamera-valvontakartasto, jolloin järjestelmän hyödyntäminen rikostutkinnassa tehostuu ja nopeutuu. Opinnäytetyön raportti osoittaa, että säännöllinen ja ajantasainen kameratietojen päivitys on olennaisen tärkeää, jotta kameravalvontakartaston tarjoama tieto pysyy ajantasaisena ja käyttökelpoisena. Päivitetyn kartaston avulla poliisin rikostutkintayksiköt voivat saavuttaa merkittäviä etuja, kuten nopeamman reagointiajan, paremman sijaintitiedon saatavuuden sekä selkeämmän kokonaiskuvan alueen kameraverkostosta. Tämä puolestaan vahvistaa tutkinnan tehokkuutta ja mahdollistaa paremman kameramateriaalin hyödyntämisen rikosten selvittämisessä.

Käytännön näkökulmasta kartaston päivittäminen on tärkeää, koska kamerakalusto, omistussuhteet ja sijainnit voivat muuttua usein. Ilman jatkuvaa päivitystä tieto saattaa olla vanhentunutta, mikä heikentää järjestelmän hyötykäyttöä ja voi johtaa hukattuihin mahdollisuuksiin rikosten selvittämisessä. Lisäksi valtakunnallisen kameravalvontajärjestelmän kautta saavutettava keskitetty tieto lisää yhteistyön ja tiedonvaihdon mahdollisuuksia eri poliisiyksiköiden välillä, mikä on erityisen tärkeää kiireellisissä ja vakavissa rikostilanteissa.

Raportin perusteella valtakunnallisen kameravalvontajärjestelmän merkitys rikosten ennaltaehkäisyssä ja tutkinnassa on suuri. Se tarjoaa poliisille arvokasta tietoa, mutta järjestelmän toimivuus edellyttää jatkuvaa ylläpitoa ja ajantasaista tietojen päivittämistä. Lappeenrannan keskusta-alueen valvontakameroiden osalta työssä korostuu alueen kameraverkoston kattava ja ajantasainen päivittäminen on tärkeä työtehtävä rikosten ehkäisyssä ja selvittämisessä.

Kaiken kaikkiaan tämä opinnäytetyö vahvistaa, että kameravalvontakartaston päivittäminen on keskeinen toimenpide rikostutkinnan tehostamiseksi. Järjestelmän käyttö edellyttää kuitenkin jatkuvaa ylläpitoa ja yhteistyötä eri toimijoiden kesken. Tulevaisuudessa on tärkeää kiinnittää huomiota myös siihen, miten teknologia kehittyy ja miten uudet kamerat ja tallennusratkaisut voidaan integroida osaksi keskitettyä kartastojärjestelmää, jotta poliisin toimintakyky säilyy mahdollisimman tehokkaana ja ajantasaisena.

Opinnäytetyön produkti on määritelty salassa pidettäväksi, eikä työtä voida avoimesti jakaa muille osapuolille. Rikollisten näkökulmasta työssä käsitellyt tietoja valvontakameroiden sijainneista voitaisiin käyttää väärin. Työssä käytetyn aineiston nimi- ja yhteystiedot ovat myös rajattu tämän kirjallisen tuotoksen ulkopuolelle.

Lopuksi esitän lämpimät kiitokseni Kaakkois-Suomen poliisilaitokselle ajankohtaisesta ja työelämälähtöisestä opinnäytetyöaiheesta sekä hyvästä yhteistyöstä työn eri vaiheissa. Lisäksi kiitän opinnäytetyöni ohjaajia asiantuntevasta ohjauksesta ja rakentavasta palautteesta prosessin aikana. Kiitokset kuuluvat myös opiskelukavereiden arvokkaista kommentteista ja kehitysehdotuksista, jotka osaltaan tukivat työn valmistumista.

Lähteet

Alajoutsijärvi, K., & Kuronen, A. (2024). Kameravalvontakartaston päivittäminen Kouvolan alueella. Poliisiammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö.

Euroopan parlamentti ja neuvosto. (2016). Yleinen tietosuojasetus (EU) 2016/679.

Euroopan tietosuojaneuvosto. (2020). Ohje henkilötietojen käsittelystä videolaitteilla. Luettavissa: https://www.edpb.europa.eu/sites/default/files/files/file1/edpb_guidelines_201903_video_devices_fi_0.pdf [viitattu 8.1.2026]

Helms, M. M., & Nixon, J. (2010). Exploring SWOT analysis. Journal of Strategy and Management. Luettavissa: https://www.researchgate.net/publication/247630801_Exploring_SWOT_analysis_-_where_are_we_now_A_review_of_academic_research_from_the_last_decade [viitattu 8.1.2026]

Jacobs, J. (1961). The death and life of great American cities. Luettavissa: https://www.petkovstudio.com/bg/wp-content/uploads/2017/03/The-Death-and-Life-of-Great-American-Cities_Jane-Jacobs-Complete-book.pdf [viitattu 8.1.2026]

Kameravalvontakartasto – Poliisi. (2026).

Kameravalvontaopas. (2020). Turva-alan yrittäjät ry.

Kauppi, K. (2020). Kameravalvonta, yksityisyyden suoja ja rikosoikeus. Helsingin yliopisto, Oikeustieteellinen tiedekunta. Pro-gradu -tutkielma.

Kempainen, J., & Latomaa, M. (1999). Ensi askelia tieteen tiellä. Oulun yliopisto, Kasvatustieteen tiedekunta. Oulun yliopiston kasvatustieteiden tiedekunnan opetusmonisteita ja selosteita.

Koskela, H. (2003). Kameravalvonta, kontrolli ja turvallisuus. Helsinki, Gaudeamus.

Kostamo, P. & Airaksinen, T. & Vilkkä, H. 2002: Kirjoita itsesi asiantuntijaksi. Opas toiminnalliseen opinnäytetyöhön. 2. painos. Helsinki, Art House.

Newman, O. (1977). Defensible space. Urban Studies Journal Limited, vol.14., 169–179.

Poliisiammattikorkeakoulu. Poliisi (AMK) -opinnäytetyön ohje.

Poliisi voi tarkkailla ihmisiä kameroilla vuorokauden ympäri yhä useammassa kunnassa. (2026). Yle Uusimaa. Luettavissa: [Poliisi voi tarkkailla ihmisiä kameroilla vuorokauden ympäri yhä useammassa kunnassa | Uusimaa | Yle](#) [viitattu 8.1.2026].

Poliisin valvova silmä ulottuu monelle nurkalle kaupunkikameroiden avulla – Lahti hyväksyi hiotun sopimuksen. (2026). Yle Päijät-Häme. Luettavissa: [Poliisin valvova silmä ulottuu monelle](#)

[nurkalle kaupunkikameroiden avulla – Lahti hyväksyi hiotun sopimuksen | Päijät-Häme | Yle](#) [viitattu 8.1.2026].

Poliisi kokoaa kartastoa koko maan valvontakameroista – ilmoitusinto ollut laimeaa. (2026). Yle. Luettavissa: [Poliisi kokoaa kartastoa koko maan valvontakameroista – ilmoitusinto ollut laimeaa | Yle](#) [viitattu 1.1.2026].

Ratcliffe, J. H. (2016). Crime reduction effects of public CCTV cameras: A multi-method spatial approach. *Journal of Experimental Criminology*.

Rikksentorjunta.fi. (2026). Rakennetun ympäristön turvallisuus. Luettavissa: [Rakennetun ympäristön turvallisuus | Rikksentorjunta.fi](#) [viitattu 8.1.2026].

Seppälä, M. (2010). Asuinaluesuunnittelu asukkaiden turvallisuudentunteiden tukijana – Tapaukset Muotiala ja Tesoma. Tampereen yliopisto. Pro-gradu -tutkielma.

Sisäministeriö. (2019). Turvallisuussuunnittelu ja tilannekuva viranomaistyössä. Luettavissa: <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/items/997046e0-b315-4a3f-859b-39856646f901> [viitattu 1.1.2026].

Tietosuojavaltuutetun toimisto. (2022). Kameravalvonnan ohjeistus.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta. (2026). Hyvä tieteellinen käytäntö. Luettavissa: [Hyvä tieteellinen käytäntö \(HTK\) | Tutkimuseettinen neuvottelukunta](#) [viitattu 6.1.2026].

Valtiovarainministeriö. (2020). Julkisen hallinnon digitalisaatio. Luettavissa: <https://vm.fi/digitalisaatio> [viitattu 6.1.2026].

Vierikko, L.-L. (2023). Rikksentorjunta ja turvallisuus kaupunkitilassa – turvallisuustoimien merkitys aluesuunnittelussa. Oulun yliopisto. Kandidaatintutkielma.

Vilkka, H. (2003). Toiminnallinen opinnäytetyö. Helsinki, Tammi.